

ГУБИТАК СВЕСТИ

др Маја Галић

Губитак свести

- Губитак свести представља пролазни, нагли и често изненадни и краткотрајни прекид континуитета свести праћен поремећајем тонуса, падом, и често различитим моторним манифестацијама.
- После краћег времена, које се мери у минутима, болесник се најчешће опоравља на стање пре губитка свести.

Узроци губитка свести

1. Кардиоваскуларни узроци – синкопе
2. Неуролошки узроци
3. Психијатријски узроци
4. Метаболички / токсички узроци

Епидемиологија најважнијих поремећаја

Синкопе и епилептични
напади – најчешћи узрок
губитка свести

СИНКОПА

- Реч *синкопа* потиче од комбинације грчких речи „syn” са значењем „са” и глагола „копто” са значењем „сечем”, односно „прекидам”.
- У пракси се као синоним за синкопу користи термин „**колапс**” .
- Опоравак свести након синкопе обично подразумева готово тренутно враћање одговарајућег понашања, оријентације и менталних способности.

СИНКОПА

- Временски период комплетног губитка свести код типичне синкопе је веома кратак, ретко синкопа може трајати и неколико минута.
- Синкопа се мора разликовати од других стања која доводе до правог или привидног губитка свести.

Због чега настају ?

- Настају због недовољног дотока крви у мозак.
- Најчешћи узрок је пад крвног притиска, услед чега мозак не добија довољно крви, а самим тим до њега не стиже довољно кисеоника и хранљивих материја, те особа губи свест и пада.
- Када особа дође у хоризонтални положај, крв се врати у главу, мозак добија довољно крви и свест се брзо враћа.

Зашто мозак не добија довољно крви код особа са синкопама ?

- Не ради се о болести, него о конституционалној карактеристици !
- Наследна склоност ка паду крвног притиска у одређеним ситуацијама.
- Особе су обично вижљасте, пре мршаве него гојазне, а велики број спада у тзв. емотивне особе.

У ком узрасту настају синкопе ?

- Најчешће погађају децу школског узраста, али се јављају и код предшколске деце, али је тада битно да дете прегледа дечји неуролог.
- Нешто чешће се јављају код девојчица, у односу на дечаке.

Под којим околностима долази до синкопе ?

- Бол (посебно током медицинских процедура)
- Нагло устајање из кревета
- Загушљив простор, висока температура или висока влажност
- Интензивна физичка активност у топлој средини
- Глад (прескакање оброка)
- Нагли губитак телесне масе, немедицинске дијете
- Траума
- Страх
- Емоционални стрес
- Губитак крви
- Дуготрајно стајање без померања
- Период пред менструални циклус код девојака, итд.

Пресинкопа - симптоми

- Општа малаксалост
- Несвестица
- Презнојавање
- Замућење вида
- Главобоља
- Мука
- Осећај хладноће или топлоте

Пресинкопа - знаци

- Бледило лица
- Зевање
- Дилатација зеница
- Узнемиреност

Синкопа

- Скоро увек се јавља када особа седи или стоји, ретко када је у хоризонталном положају.
- Настанком синкопе долази до губитка свести и постуралног тонуса, а особа пада на тло уз млитавост екстремитета.
- Болесник је блед, орошен хладним знојем, очи су отворене, са често присутном девијацијом очних јабучица на горе, а зенице су проширене.

Синкопа

- Губитак свести је обично краткотрајан, али може бити и дужи нарочито код старијих особа (30 секунди до 5 минута).
- Понекад се може јавити тоничка укоченост или неколико симетричних или асиметричних миоклоничких трзајева екстремитета, посебно ако болесник са синкопом остане у седећем или полуседећем положају.

Синкопа

- Након постављања болесника у хоризонтални положај долази до промтног опоравка свести.
- Нема појаве конфузности.
- Након доживљене синкопе болесник може бити блед, имати главобољу и осећај опште слабости и малаксалости.

Како спречити настанак синкопе ?

- Не устајати нагло из кревета
- Правилна исхрана, без прескакања оброка
- Узимање довољне количине течности
- Редовна физичка активност (јачање кардиоваскуларног система)
- Избегавати дуготрајно стајање у месту
- Редовно проветравање просторија

Како помоћи особи која је изгубила свест ?

- Прво, и најважније је особу оставити у лежећем положају и подигнути јој ноге изнад нивоа главе !
- По повратку свести оставити особу да лежи још пар минута, а потом да одседи још неколико минута, тек тада може устати.
- Ако се губитак свести десио у загушљивом амбијенту изнети особу или проветрити просторију.
- Након повратка свести особи дати да пије – воду или негазиран сок, а потом дати лагану ужину.

Корисни савети

- Особу која је склона појави синкопе треба научити да препозна најаву губитка свести.
- Када осети наговештај пада, треба да легне и да подигне ноге, како би се превенирао пад и евентуална повреда том приликом.

Шта НЕ треба радити ?

- Не придржавајте особу да седне или устане !
- Не поливајте је хладном водом !
- Не „лупајте” јој шамаре !
- Не „чупајте” јој језик !
- Не дозволите да се створи гужва !

Синкопе услед психијатријских узрока

- Психијатријски поремећаји могу утицати на појаву синкопе, односно подсећати на синкопу на више начина.
- Код болесника са генерализованим анксиозним поремећајем, паничним поремећајем или великом епизодом депресије, права рефлексна синкопа може се јавити због израженије склоности ових особа ка реакцијама услед активирања нервног рефлекса.
- Такође, лекови који се користе у лечењу психијатријских обољења могу довести до ортостатских поремећаја и настанка ортостатске синкопе.

Синкопе услед психијатријских узрока

- Психогена псеудосинкопа (болесник се претвара да је изгубио свест) се обично јавља код болесника са паничним или конверзивним поремећајем или код особа које несвесно или свесно симулирају губитак свести.
- Клиничке карактеристике:
 - непостојања продрома
 - могућа секундарна добит
 - бизарни положаји или покрети
 - нормална пребојеност коже
 - продужени период нереактивности
 - затворене очи и чврсто стиснути очни капци
- Дијагноза се поставља тек када се искључе други могући узроци !!!

**ХВАЛА НА
ПАЖЊИ!**